

Fiskālās disciplīnas uzraudzības starpziņojuma par Latvijas Stabilitātes programmu 2019.-2022. gadam papildinājums

Ar šo papildinājumu savam starpziņojumam Fiskālās disciplīnas padome (Padome) sniedz atbildi uz 2019. gada 24. aprīlī publicēto Finanšu ministrijas (FM) preses relīzi par Latvijas Stabilitātes programmas 2019.-2022. gadam (SP 2019./22.) pilnīgu atbilstību Fiskālās disciplīnas likumam (FDL). FM nepareizi atzīmē to, ka Padome iebilst pret nodokļu reformu kā vienreizēju pasākumu. Padomes iebildumi attiecas uz to, ka nodokļu reformas efekti tiek iekļauti fiskālo nosacījumu aprēķinā bez atbilstības FDL.

2019. gada 23. aprīlī Padome savā Fiskālās disciplīnas uzraudzības starpziņojumā par SP 2019./22. norāda uz virkni novirzēm no FDL.

SP 2019./22. fiskālo nosacījumu novērtējumā nodokļu reformu pieņem kā vienreizēju pasākumu, kas pieļauj izdevumu griestu palielinājumu 2019.-2020. gadam. Padome iebilst šādai pieejai, jo:

- FDL neparedz vienreizēju pasākumu izmantošanu izdevumu griestu korekcijai;
- ES Stabilitātes un izaugsmes pakts ietver arī vienreizējos pasākumus kā daļu no fiskālo nosacījumu aprēķina;
- Latvijā īstenotā nodokļu reforma, kas ir balstīta uz 2017. gadā pieņemtajiem normatīvajiem aktiem, ir valdības diskrecionārs lēmums, kas tieši šādi būtu jāskata arī fiskālo nosacījumu novērtējumā.

FM SP 2019./22. atzīst, ka vienreizējais pasākums nodokļu ieņēmumu pasliktināšanās dēļ neatbilst ES Stabilitātes un izaugsmes pakta kritērijiem, un vidējā termiņā piemēro atbilstošu korekciju¹. Nepastāvot skaidram FDL regulējumam, Padome nevar piekrist vienreizēja pasākuma piemērošanai nodokļu ieņēmumu pasliktināšanās situācijā kā atbilstošu FDL. Šie apstākļi nav mainījušies kopš Padome sniedza savu novērtējumu FM 2019. gada martā sniegtajam skaidrojumam².

Padome gaida visaptverošu nodokļu reformas ietekmes novērtējumu, tostarp vienreizējas ietekmes nošķiršanu no ilgtermiņa ietekmes uz valdības fiskālo stāvokli.

Padome nepiekrīt fiskālo nosacījumu novērtējuma interpretācijai abos fiskālajos nosacījumos – gan attiecībā uz strukturālās bilances, gan arī uz izdevumu pieauguma nosacījumu. Padome atkārtoti vērš uzmanību, ka šāda paplašināta FDL interpretācija rada kritiski nevēlamu precedentu Latvijas fiskālās politikas ietvarā.

¹ Latvijas Stabilitātes programma 2019.-2022.gadam. Pieejama [šeit](#). 39.lpp., 82.lpp., skatīts: 08.05.2019.

² Padome neuzskata par pietiekamu FM sniegto skaidrojumu, jo tas neattaisno FDL paplašinātu interpretāciju. FM atbilde pieejama šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_288_20190305_FDUZ_Piel1.pdf, skatīta: 08.05.2019.

Padomes viedokļa un FM atbilžu par nodokļu reformas ietekmi antalogija:	
<i>Padomes atbilde</i>	<i>FM atbilde</i>
2017. gada 30. martā ³ sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā organizēja ekspertu diskusiju par Latvijas nodokļu politikas reformu stratēģiju. Padome pauda savas bažas par to, ka (i) trūkst FM aprēķinu par to, vai nodokļu reforma ilgtermiņā spēs kāpināt nodokļu ieņēmumus; (ii) daļa no piedāvātajām izmaiņām ir ar lielu īstermiņa risku attiecībā uz nodokļu ieņēmumu samazinājumu; (iii) Valdība nav definējusi mērķi kādai no nozarēm finansējumu samazināt, un atsevišķām jomām atbalstu pat palielināt. Šādu mērķu sasniegšanai un vienlaikus arī lai nodrošinātu fiskālo disciplīnu, būtu nepieciešams straujš, bezprecedenta pieaugums nodokļu ieņēmumos.	–
2017. gada 17. jūlijā ⁴ Padome sagatavoja neatbilstības ziņojumu par nodokļu reformas likumprojektiem Valdībai, Saeimai un Finanšu ministram. Padome norādīja uz neatbilstību FDL 9. pantam, jo Valdība, nosūtot Saeimai nodokļu reformas likumprojektus, netika pievienojusi normatīvo aktu priekšlikumus, kas paredz ieņēmumu samazinājumu kompensējošos pasākumus.	2017. gada 21. jūlijā FM sniedza atbildi, kurā informēja, ka nākamais vidēja termiņa budžeta ietvars tiks sagatavots atbilstoši FDL.
2017. gada 4. oktobrī ⁵ Padome sagatavoja Fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojumu par Latvijas vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018.-2020. gadam, kurā norādīja uz būtiskām atšķirībām fiskālo nosacījumu aprēķinos. Padome nepiekrita diskrecionāro pasākumu (nodokļu reformas ietekme) ietveršanai izdevumu nosacījuma aprēķinos pēc piedāvātā aprēķina algoritma (kā vienreizējos pasākumus ar pretēju zīmi).	–
2018. gada 6. aprīlī ⁶ Padome sagatavoja Fiskālās disciplīnas uzraudzības starpziņojumu par Latvijas Stabilitātes programmu 2018.-2021. gadam. Neskatoties uz pozitīvo novērtējumu, Padome pauda bažas, ka pamatbudžeta bilances prognozes liecināja par prociklisku fiskālo politiku un strukturālās bilances prognozes	2018. gada 10. aprīlī FM sniedza atbildi, kurā informēja par nodokļu ieņēmumu samazinājuma nodokļu reformas dēļ neiekļaušanu strukturālajā bilancē dēļ vienreizējā efekta, neskatoties

³ Ekspertu diskusija par Latvijas nodokļu reformu stratēģiju. 2017. gada 30. marts. Pieejama šeit: <http://fdp.gov.lv/diskusija-par-nodoklu-reformu>, skatīts: 08.05.2019.

⁴ Neatbilstības ziņojums par nodokļu reformas likumprojektiem. 2017. gada 17. jūlijs. Pieejams šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_1124_20170717_NZ_nodoklu_reforma.pdf vai kopā ar saraksti: <http://fdp.gov.lv/17072017-neatbilstibas-zinojums>, skatīts: 08.05.2019.

⁵ Fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojums par Latvijas vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018.-2020. gadam. 2017. gada 4. oktobris. Pieejams šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_1499_20171004_FDUZ_bez_pielikumiem.pdf, 19.lpp., skatīts: 08.05.2019.

⁶ Fiskālās disciplīnas uzraudzības starpziņojums par Latvijas Stabilitātes programmu 2018.-2021. gadam. 2018. gada 6. aprīlis. Pieejams šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_409_20180406_Starpzinojums_bez_pielikumiem.pdf, 21.lpp. vai kopā ar saraksti: <http://fdp.gov.lv/06042018-starpzinojums-viedoklis>, skatīts: 08.05.2019.

Padomes viedokļa un FM atbilžu par nodokļu reformas ietekmi antalogija:	
<i>Padomes atbilde</i>	<i>FM atbilde</i>
radīja bažas par nodokļu reformas ietekmes nekorektu iekļaušanu.	uz to, ka Eiropas Komisija ES Stabilitātes un izaugsmes pakta kontekstā to neatzīs par vienreizējo pasākumu.
2018. gada 28. decembrī ⁷ Padome sagatavoja Fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojumu par valsts pagaidu budžetu 2019. gadam. Padome rekomendēja fiskālo nosacījumu aprēķinā izslēgt nodokļu reformas kā izdevumus palielinošo ietekmi.	–
2019. gada 5. martā ⁸ Padome sagatavoja Fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojumu par Latvijas valsts budžeta likumprojektu 2019. gadam. Padome neatzina FM sagatavoto juridisko pamatojumu par nodokļu reformas ietekmi uz budžeta strukturālo bilanci par atbilstošu FDL ⁹ un rekomendēja veikt atbilstošas korekcijas gatavojot fiskālo ietvaru 2020. gadam.	Padome pievienoja dokumentam FM interpretāciju, kas tika pieprasīta pirms Padome izdeva attiecīgo uzraudzības ziņojumu.
2019. gada 23. aprīlī ¹⁰ Padome sagatavoja Fiskālās disciplīnas uzraudzības starpziņojumu par Latvijas Stabilitātes programmu 2019.-2022. gadam. Padome kārtējo reizi puda viedokli, ka nodokļu reforma kvalificējama līdzīgi kā citi valdības ieņēmumu samazinošie pasākumi un ir nepieciešams atbilstoši labot pamatscenāriju.	2019. gada 24. aprīlī FM publicēja preses relīzi ¹¹ , kurā turpināja uzturēt viedokli par SP 2019./22. nodokļu reformas ietekmes aprēķina atbilstību FDL.

⁷ Fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojums par valsts pagaidu budžetu 2019. gadam. 2018. gada 28. decembris. Pieejams šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_1589_20181228_FDUZ.pdf, 3.-4.lpp., skatīts: 08.05.2019.

⁸ Fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojumu par Latvijas valsts budžeta likumprojektu 2019. gadam. 2019. gada 5. marts. Pieejams šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_288_20190305_FDUZ.pdf, 11.lpp., skatīts: 08.05.2019.

⁹ Padome neuzskata par pietiekamu FM sniegto skaidrojumu, jo tas neattaisno FDL paplašinātu interpretāciju. FM atbilde pieejama šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_288_20190305_FDUZ_Piel1.pdf, skatīta: 08.05.2019.

¹⁰ Fiskālās disciplīnas uzraudzības starpziņojumu par Latvijas Stabilitātes programmu 2019.-2022. gadam. 2019. gada 23. aprīlis. Pieejams šeit: http://fdp.gov.lv/files/uploaded/FDP_1_08_393_20190423_Starpzinojums.pdf, 16.lpp., skatīts: 08.05.2019.

¹¹ FM: Stabilitātes programma pilnībā atbilst Fiskālās disciplīnas likumam. 2019. gada 24. aprīlis. Preses relīze pieejama šeit: <http://fm.gov.lv/lv/aktualitates/jaunumi/60431-fm-stabilitates-programma-pilniba-atbilst-fiskalas-disciplinas-likumam>, skatīta: 08.05.2019.